

Sygn. akt *XIII GC 1977/16*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 października 2016 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, XIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia S.R. Dariusz Rogala

Protokolant:sekr. sąd. Anna Hodała

po rozpoznaniu w dniu 24 października 2016 roku w Łodzi na rozprawie sprawy

z powództwa (...) spółki akcyjnej z siedzibą w Ł.

przeciwko Przedsiębiorstwu (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.

o zapłatę kwoty 2.548,52 złotych

1) oddała powództwo w całości;

2) oddała wniosek powódki o zasądzenie od pozwanej kosztów procesu.

Sygn. akt *XIII GC 1977/16*

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym 7 czerwca 2016 r. (...) spółka akcyjna z siedzibą w Ł. zażądała zasądzenia od pozwanej kwoty 2.548,52 zł wraz z odsetkami oraz zwrotu kosztów procesu wg norm przepisanych. W uzasadnieniu pisma wskazano, że na roszczenie główne składa się wielokrotność równowartości 40 € z art. 10 ust. 1 uTZTH (pозew, k. 2 i n.).

W sprzeciwie od wydanego w sprawie w postępowaniu upominawczym NZ, zaskarżając to orzeczenie w całości, Przedsiębiorstwo (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. wniosła o oddalenie powództwa i o zasądzenie od powódki zwrotu kosztów procesu wg norm przepisanych. Przeciwko żądaniu pozwu pozwana podniosła zarzut przedawnienia, uzasadniając go treścią art. 554 KC i wskazując, że należność z ostatniej z faktur przedawniała się przed wniesieniem pozwu. Nadto pozwana zarzuciła, że żądanie zapłaty jest sprzeczne z art. 5 KC (sprzeciw od NZ, k. 84 i n.).

W odpowiedzi na sprzeciw od NZ powódka zaznaczyła, że roszczenie z art. 10 ust. 1 uTZTH przedawnia się w terminach z art. 118 KC; ustawa nie ustanawia odmiennego terminu od przyjętego jako zasady terminu 3 lat; jedynym aktem mogącym wprowadzić wyjątek od tej zasady jest uTZTH, jako wprowadzająca tę rekompensatę (pismo procesowe, k. 101 i n.).

Z kolei w replice na powyższe pismo pozwana zarzuciła, że wszystkie roszczenia z umowy sprzedaży, jeżeli sprzedaż jest dokonana w zakresie działalności przedsiębiorstwa, za wyjątkiem odsetek za opóźnienie, przedawniają się z upływem 2 lat; roszczenie o rekompensatę z art. 10 ust. 1 uTZTH ma całkowicie odmienny byt i tytuł prawny niż odsetki (pismo procesowe, k. 123 i n.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny

Powódka jest wpisana do rejestru przedsiębiorców prowadzonego w ramach Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...). Do przedmiotu jej działalności należy m.in. sprzedaż hurtowa metali i rud metali, sprzedaż hurtowa wyrobów metalowych oraz sprzętu i dodatkowego wyposażenia hydraulicznego i grzejnego (informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z KRSu pozwanej, k. 7 i n.).

Powódka, z tytułu sprzedaży materiałów metalowych (rur instalacyjnych i konstrukcyjnych, rur kwadratowych i prostokątnych, blachy aluminiowej, prętów żebrowanych i okrągłych, a także kątowników), wystawiała na pozwaną faktury w okresie od 8 V 2013 do 12 II 2014; faktury te były płatne w terminie 30 dni od ich wystawienia, a więc były płatne od 7 VI 2013 do 14 III 2014 (NK, k. 22; faktury, 25 i n.).

13 XI 2015 powódka wystawiła notę księgową, mocą której obciążyla pozwaną równowartością w PLN zryczałtowanej rekompensaty za koszty odzyskiwania należności z art. 10 ust. 1 uTZTH za zapłatę z opóźnieniem powyższych faktur, w łącznej wysokości 2.548,52 zł. Pismem z 13 XI 2015 powódka wezwała pozwaną do zapłaty kwoty dochodzonej pozwem z tej NK, w terminie 14 dni pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego (NK, k. 22wezwanie, k. 23).

Pozwana nie zapłaciła powódce kwot dochodzonych pozwem (okoliczność bezoporna).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje

Powództwo, jako nieusprawiedliwione co do zasady, podlega oddaleniu w całości.

Na wstępie należy wskazać, że w niniejszej sprawie zastosowanie znajdują przepisy ustawy z 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz.U. z 2013, poz. 403) [dalej: „uTZTH”] w brzmieniu redakcyjnym i numeracji obowiązujących do 31 XII 2015 r. Wynika to z tego prostego faktu, że ustawa z 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r. poz. 1830), zmieniająca uTZTH z dniem 1 stycznia 2016 r., nie znajduje zastosowania do transakcji handlowych zawartych przed dniem wejścia w życie tejże noweli (por. jej art. 55 ust. 1). Jak zaś wynika z ustalonego stanu faktycznego, przedmiotowe faktury zostały wystawione z tytułu sprzedaży dokonanych w latach 2013 i 2014.

Decydujące w sprawie jest, w jakim terminie ulega przedawnieniu wierzytelność z art. 10 ust. 1 uTZTH; przy czym poza sporem jest, uTZTH nie zawiera przepisów o przedawnieniu. W takim wypadku należy sięgnąć do KC. Ogólnym przepisem o terminie przedawnienia jest art. 118 KC, zgodnie z którym jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – trzy lata. Przy czym samo zastrzeżenie w tym przepisie „jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej...” odnosi się do całej treści art. 118 KC, to jest do wszystkich kategorii i podgrup roszczeń w nim wymienionych (vide uchwała SN {7}, z 11 stycznia 2002 r. III CZP 63/01, OSNC 2002/9/106), a więc przepis szczególny może wykluczyć również 3-letni termin przedawnienia roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Takim przepisem szczególnym wobec art. 118 KC jest art. 554 KC, zgodnie z którym roszczenia z tytułu sprzedaży dokonanej w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy, roszczenia rzemieślników z takiego tytułu oraz roszczenia prowadzących gospodarstwa rolne z tytułu sprzedaży produktów rolnych i leśnych przedawniają się z upływem lat dwóch. Oczywiście sąd dostrzega poglądy krytykujące regulację art. 554 KC i postulujące zniesienie dualizmu reżimów przedawnienia (por. J. Kaspryszyn, Termin przedawnienia roszczenia o zapłatę odsetek za opóźnienie w uiszczeniu ceny sprzedaży – uwagi na tle orzecznictwa Sądu Najwyższego, PPH IV 2000, str. 33 i n.), jednakże nie mają one znaczenia *de lege lata*, co wynika także z tego względu, że poglądy te były podnoszone w przebrzmiałym już sporze o stosowanie art. 554 KC do odsetek. W aktualnym stanie prawnym przepis art. 554 KC reguluje przedawnienie roszczeń z tytułu sprzedaży dokonanej w zakresie działalności przedsiębiorstwa. Rodzi się jedynie pytanie, czy wierzytelność o zryczałtowaną rekompensatę za koszty odzyskiwania należności objęta jest dyspozycją art. 554 KC. Odpowiedź na

takie pytanie jest pozytywna. Przede wszystkim bowiem brak jest podstaw do ograniczania zastosowania art. 554 KC jedynie do wierzytelności wynikających bezpośrednio z umowy sprzedaży; gdyby bowiem ustawodawca chciał w ten sposób ograniczyć zastosowanie art. 554 KC, zastosowanie tego przepisu ograniczałoby się w świetle art. 535 KC do roszczenia o zapłatę ceny (por. J. Kaspryszyn, Termin przedawnienia roszczenia o zapłatę odsetek za opóźnienie w uiszczeniu ceny sprzedaży – uwagi na tle orzecznictwa Sądu Najwyższego, Glosa XII 2001, str. 35 i n; już pomijając można, że pogląd ten podnoszony był na gruncie dyskusji o stosowaniu art. 554 KC do odsetek, albowiem jego założenie może być przydatne w niniejszej sprawie); a że tak nie jest musi być bezsporne. Skoro więc roszczenie z art. 10 ust. 1 uTZTH wynika ze sprzedaży, podlega ono przedawnieniu z art. 554 KC.

Dodatkowo należy wskazać, że roszczenie z art. 10 ust. 1 uTZTH jest rekompensatą za koszty odzyskiwania należności; podlega zaliczeniu na te koszty (por. art. 10 ust. 2 uTZTH). Powstaje więc pytanie, jaki charakter mają koszty odzyskiwania należności. W ocenie sądu jest to szkoda wierzyciela poniesiona wskutek konieczności podjęcia działań mających na celu odzyskanie należności (wyjście aktywów lub zwiększenie pasywów wynikłe z konieczności opłacenia czynności windykacyjnych). Roszczenie to zbliża się więc charakterem do wierzytelności odszkodowawczej (per analogiam można tu wskazać na koszty prywatnej ekspertyzy zleconej przez stronę celem wykazania jej roszczenia, które to koszty mogą stanowić szkodę polegającą na naprawieniu {vide: uchwała SN z 18 maja 2004 r. III CZP 24/04, OSNC 2005/7-8/117; wyrok SN z 20 lutego 2002 r. V CKN 908/00, Lex 54365}). Jednocześnie orzecznictwo wskazuje, że roszczenie o odszkodowanie w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy sprzedaży należy zaliczyć do roszczeń z tytułu sprzedaży; zaś zasadnym jest, aby roszczenia wynikające z jednego stosunku prawnego podlegały temu samemu reżimowi przedawnienia i stąd podlega ono przedawnieniu z art. 554 KC (vide wyrok S.A. w Szczecinie z 21 sierpnia 2014 r. I ACa 398/14, Lex 1544956); wydaje się to być jednolitym stanowiskiem orzecznictwa, albowiem paralelny pogląd prezentowany jest w zakresie roszczeń odszkodowawczym wywodzonych z umowy o dzieło, które podlegają również 2-letniemu przedawnieniu z art. 646 KC (por. wyrok S.O. w Poznaniu z 14 X 2014, II Ca 408/14 oraz przywołane tam orzecznictwo). Nadto orzecznictwo wyraził wręcz pogląd, że wszelkie, za wyjątkiem odsetek, roszczenia kupującego z umowy sprzedaży dokonanej w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy, przedawniają się z upływem lat dwóch (vide wyrok S.A. w Warszawie z 12 stycznia 2015 r. I ACa 1066/14, Legalis 1241770).

Powyższe wnioski petryfikuje również względ na teleologiczne uzasadnienie dawności. Zastosowanie instytucji przedawnienia umożliwi skrócenie stanu niepewności, zapobiega trudnościom dowodowym (a więc i wydawaniu błędnych wyroków) i umożliwi realizację tzw. funkcję samooczyszczającej, a nadto spełnia funkcję mobilizującą wobec wierzyciela (por. Z. Radwański, System Prawa Prywatnego – tom 2. Prawo cywilne – część ogólna, 2008, wyd. 2, str. 576-577). Wszystkie te funkcje instytucji dawności przemawiają za zastosowaniem krótszego 2-letniego terminu przedawnienia do wierzytelności z art. 10 ust. 1 uTZTH.

W konsekwencji powyższych rozważań należy uznać, że wierzytelność o zryczałtowaną rekompensatę za koszty odzyskiwania należności z art. 10 ust. 1 uTZTH przysługująca sprzedawcy ze sprzedaży dokonanej w zakresie działalności jego przedsiębiorstwa, podlega 2-letniemu okresowi przedawnienia z art. 554 KC. Warunek ten jest zaś spełniony w niniejszej sprawie. Przedmiotowe faktury powódka wystawiła z tytułu sprzedaży materiałów metalowych (rur instalacyjnych i konstrukcyjnych, rur kwadratowych i prostokątnych, blachy aluminiowej, prętów żebrowanych i okrągłych, kątowników), a jednocześnie do przedmiotu jej działalności należy m.in. sprzedaż hurtowa metali i rud metali, sprzedaż hurtowa wyrobów metalowych oraz sprzętu i dodatkowego wyposażenia hydraulicznego i grzejnego (za nietrafne uznano zaś poglądy, zgodnie z którymi art. 554 KC miałby znajdować zastosowanie wyłącznie do roszczeń podmiotów gospodarczych zajmujących się zawodowo tylko sprzedażą {vide wyrok S.A. w Poznaniu z 5 lipca 1995 r. I ACr 46/95, Legalis 33756}).

Wreszcie należy wskazać, że nie ma znaczenia, czy umowę łączącą strony potraktować jako umowę sprzedaży, czy też jako nazwaną umowę dostawy (art. 605 KC), a to z tego prostego względu, że art. 612 KC nakazuje odpowiednie stosowanie przepisów o sprzedaży do umowy dostawy. Nie budzi zaś wątpliwości, że odesłanie to obejmuje również art. 554 KC (por. przykładowo teza 2 do art. 612 [w:] E. Gniewek {współred.}, Kodeks cywilny. Komentarz, 2016, wyd. 7, Legalis). Co więcej – orzecznictwo wskazało, że przepis art. 554 KC ma zastosowanie także do roszczeń z tytułu

sprzedaży wyrobów (produktów) dokonanej przez ich producenta, niezależnie od organizacyjnej formy tej sprzedaży (vide uchwała SN z 29 lutego 1996 r. III CZP 13/96, OSNC 1996/5/71).

Skoro więc ostatnia faktura objęta przedmiotowymi granicami sprawy płatna była 14 III 2014 r., wierzytelność z art. 10 ust. 1 uTZTH powstała już 15 III 2014 (przysługuje ona – *verba legis* – od dnia nabycia uprawnienia do odsetek); już wtedy rozpoczął bieg termin jej przedawnienia, albowiem już wtedy powódka mogła dokonać wezwania pozwanej do zapłaty (por. art. 120 § 1 zd. II KC).

Termin przedawnienia upłynął więc – zgodnie z art. 112 KC – 15 III 2016 i od dnia następnego, tj. 16 III 2016 najpóźniej wymagalna wierzytelność dochodzona w sprawie była przedawniona (a *maiori ad minus* przedawniły się również wcześniej wymagalne wierzytelności).

Powódka nie powoływała się na przerwanie biegu terminu przedawnienia.

Powództwo zostało zaś wytoczone 7 VI 2016 (por. pieczęć z adnotacją wpływu pisma do sądu uczynioną przez uprawnionego pracownika, tak zwana prezentata wpływu {k. 2}), a więc po upływie okresu przedawnienia.

Zgodnie zaś z art. 117 § 2 zd. I *in principio* KC po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia. Przy czym powódka nie powoływała się zrzeczenie się przez pozwaną korzystania z zarzutu przedawnienia. Przesądzało to więc, że dochodzone w sprawie roszczenie z art. 10 uTZTH było niezasadne.

Skoro zaś powódka nie przywoływała jakichkolwiek przeszkód w dochodzeniu roszczenia (nie mówiąc już że winny to być zasadnicze i usprawiedliwione powody {vide wyrok SN z 6 maja 2010 r. II CSK 536/09, Lex 585765}), nie można było kwestionować skuteczności zgłoszonego przez pozwaną zarzutu przedawnienia z powołaniem się na konstrukcję nadużycia prawa.

W zakresie zaś odsetek od roszczenia głównego należy wskazać, że uległy one przedawnieniu wraz z przedawnieniem roszczenia głównego, i to niezależnie od tego, czy nadszedł ich własny, z art. 118 KC, termin przedawnienia (vide uchwała SN {7} z 26 stycznia 2005 r. III CZP 42/04, OSNC 2005/9/149).

Wreszcie należy wskazać, że skuteczne podniesienie zarzutu przedawnienia jest wystarczające do oddalenia powództwa bez potrzeby ustalenia, czy zachodzą wszystkie inne przesłanki prawnomaterialne uzasadniające jego uwzględnienie (vide uchwały pełnego składu IC SN z 17 lutego 2006 r. III CZP 84/05, OSNC 2006/7-8/114).

Niezależnie od tego już tylko sygnalizacyjnie można wskazać, że w fakturach wskazano 30-dniowy termin płatności. Tymczasem Sąd Okręgowy w Łodzi w wyroku z 15 IV 2016 r. (XIII Ga 138/16) zaprezentował pogląd, zgodnie z którym jeżeli strony w łączącej ich umowie nie ustalą dłuższego niż 30-dniowy termin płatności, to ich stosunek zobowiązaniowy nie będzie podlegał regulacji zawartej w uTZTH, a w konsekwencji art. 10 uTZTH nie ma w takich przypadkach zastosowania i prawo to rekompensaty w wysokości 40 euro nie przysługuje. Również w takim wypadku powództwo jest niezasadne.

Mając na uwadze powyższe – na podstawie przywołanych przepisów – należało orzec jak w pkt. 1 sentencji wyroku i powództwo oddalić w całości.

Kosztami procesu należało – na podstawie art. 98 § 1 KPC – w całości obciążyć powódkę, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Znajduje to uzasadnienie w fakcie, że powództwo-żądanie strony powodowej, zgodnie z wnioskiem strony pozwanej, zostało oddalone w całości; to więc strona powodowa uległa w zakresie całości swoich żądań, a z drugiej strony to strona pozwana wygrała w całości w zakresie żądania oddalenia powództwa.

Mając to na uwadze należy jednak wskazać, że brak było podstaw faktycznych do zasądzenia jakiegokolwiek kwoty tytułem zwrotu kosztów procesu od powódki na rzecz pozwanej, albowiem ta ostatnia nie poniosła jakichkolwiek kosztów procesu (w szczególności można wskazać, że osobiście wniosła sprzeciw od nakazu zapłaty i – pouczona w

trybie art. 5 KPC o treści art. 98 § 1 i 2 KPC – nie wskazywała na poniesione przez siebie koszty stawiennictwa na rozprawie).

Jednak pamiętając o dyspozycji art. 108 § 1 zd. I i art. 325 KPC, nakazujących umieszczenie rozstrzygnięcia o kosztach procesu (jako jednym z żądań stron) w sentencji orzeczenia kończącego sprawę w danej instancji, nie zaś w jego uzasadnieniu (vide: postanowienie SN z 27 lipca 1971 r. II PZ 29/71, Legalis; postanowienie SN z 15 lutego 1967 r. II CZ 144/66, OSNCPiUS 1967/7-8/144), a także mając na celu zapewnienia substratu zaskarżenia również w zakresie kosztów postępowania, sąd postanowił jak w pkt. 2 sentencji orzeczenia.

ZARZĄDZENIE

(...)